

Abort och selektion

ANNA DREBER

Nationalekonomins roll i samhällsdebatten är inte att moralisera, sådant görs redan från så många andra håll. Det finns trots det väldigt få områden som nationalekonomin inte kan analysera och diskutera. Svårigheten kan i stället vara att avgöra vilka antaganden som är rimliga och att hitta en empirisk strategi som trovärdigt kan identifiera de effekter man undersöker.

Bland amerikanska ekonomer har det under flera år förts en intensiv debatt om vilka samhällskonsekvenser den fria aborträtten haft. År 1970 var abort laglig i fem amerikanska delstater ("de tidiga"). Tre år senare legaliserades abort i hela landet i och med domen *Roe vs Wade*, som gjorde abort till en konstitutionell rättighet. Abortlegaliseringen kan ha påverkat efterföljande årskullars karakteristika avsevärt. Om barn föds in i hushåll där de är mer önskade kan de i snitt ha fått det bättre. För att testa denna hypotes använde Gruber, Levine och Staiger (1999) (hädanefter GLS) tidsskillnaden i legaliseringen som ett naturligt experiment. De fann att de årskullar som föddes när abort var laglig växte upp under signifikant bättre förhållanden. Donohue och Levitt (2001) (hädanefter DL) fann att det ökade användandet av abort på 1970-talet förklarar den minskning i brottslighet som uppstod när de relevanta årskullarna var i tonåren och tidig tjugårsålder. DL argumenterade att de oönskade barn som skulle ha vuxit upp och varit mer benäg-

na att begå brott helt enkelt aborterades bort.

Båda studierna har dock kritiserats.¹ DL använde t ex abortfrekvens som en exogen variabel i analysen, när i själva verket endast legaliseringen är exogen. GLS experimentansats har ifrågasatts eftersom abortfrekvensen bland de tidiga och sena delstaterna inte konvergerar efter legaliseringen, vilket tyder på att delstaterna skiljer sig åt på andra sätt än endast abortkostnader. I denna artikel presenteras en ny studie om abort och selektion av Ananat, Gruber, Levine och Staiger (2006) (hädanefter AGLS) som försöker hantera flera av dessa problem.

AGLS utvecklar till skillnad från tidigare forskning en formell selektionsmodell. Aborttillgänglighet antas kunna påverka en årskulls "kvalitet" genom olika mekanismer, med heterogenitet mellan individer i den förväntade avkastningen av att föda ett barn. Först beslutar kvinnan, beroende på den förväntade avkastningen, huruvida hon ska bli gravid eller inte. Vid graviditet får kvinnan mer information om det förväntade värdet, vilket avgör om hon aborterar eller föder. AGLS antar att barnets utfall i sin tur är direkt relaterat till avkastningen av att föda, och att mer önskade (högre avkastning) födslar därmed får bättre utfall än mindre önskade födslar.

En sänkning av kostnaden för att göra abort kan således påverka antalet födslar både genom hur abort- och graviditetsbeteende förändras. Bland de kvinnor som blir gravida innebär en kostnadsminskning en större sannolikhet för abort och därmed en mindre sannolikhet för födsel. De födslar som inte blir av är marginalfödslarna, där kvinnan var indifferent mellan att abortera och föda. Kostnadssänkningen påverkar

INBLICK

Ny forskning presenteras

Anna Dreber är doktorand i nationalekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm. anna.dreber@hhs.se

¹ Se t ex Joyce (2004a och 2004b), Foote och Goetz (2005) samt Donahue och Levitt (2004, 2006).

också antalet gravida; fler kvinnor blir gravida eftersom nedåtrisken blir mindre kostsam. De graviditeter som uppstår vid en sänkning av abortkostnaden är således marginalgraviditeterna. Effekten av en lägre kostnad blir därför att både antalet graviditeter och aborter ökar. Nettoeffekten på födelsetal är däremot oklar eftersom den beror på vilken effekt som är störst, minskningen av marginalfödslar eller ökningen av födslar från marginalgraviditeter.

Vad innebar då abortlegaliseringen i USA för kvaliteten av olika årskullar? Marginalfödslarna har den lägsta avkastningen av alla födslar eftersom dessa födslar innebär att kvinnan är precis indifferent mellan att abortera och föda. Den förväntade avkastningen av födslar från marginalgraviditeten är alltså högre än avkastningen från marginalfödslarna. Kvaliteten av en årskull (som ju mäts i avkastningen) kan således öka under två förhållanden. Det första fallet är när marginalfödslarna minskar med liten eller ingen förändring i marginalgraviditeter. Det andra är när marginalfödslarna i stället ersätts av ett lika stort antal födslar från marginalgraviditeter. Jämför man de tidiga delstaterna med de senare och tittar på födelsetal efter 1973 finner man konvergens mellan de två grupperna. Däremot så konvergerar inte abortfrekvenserna. Detta indikerar att det inte skedde någon konvergens i selektion mellan de två grupperna av delstater. Kompositionen av födslar skilde sig troligen åt, med färre marginalfödslar och fler marginalgraviditeter i den tidiga gruppen, och därmed högre kvalitet av dess årskullar, trots samma födelsetal efter 1973. Skillnaden i abortfrekvenser efter 1973 tyder också på att det finns kostnader som inte hade med lagligheten av abort att göra.

AGLS använder 2000 års folkräkning vilket innebär att de berörda individerna är i vuxen ålder. På så sätt kan de titta på ett större urval av årskullkarakteristika än tidigare, såsom huruvida individen lever i ett fattigt hushåll, får bidrag, eller leds av en ensam förälder; om individen hoppade av high school eller inte tog examen från college; och huruvida individen sitter i fängelse eller inte är anställd.

Till skillnad från GLS använder AGLS flera instrument för att förklara den variation i användning av abort mellan stater och år som återstår efter att ha kontrollerat för legalisering, och för att därmed undvika snedvridna resultat. De två nya grupperna av instrument är reseavstånd till närmaste delstat där abort var tillåten före 1973 och latent kostnader, som är en proxy för de sociala kostnaderna av abort. För de latent kostnaderna delar AGLS in den senare gruppens delstater i socialt liberala och socialt konservativa delstater.² Författarna finner att sociala kostnader spelar en viss roll för användning av abort. Efter år 1973 var abortfrekvensen lägst i de socialt konservativa delstaterna, högst i de tidiga och däremellan i de socialt "liberala". Man kan förvänta sig att kvinnorna i senare delstater hade högre abortkostnader än de i den tidiga gruppen, särskilt i de delstater som var geografiskt långt från de tidiga och i de med hög latent kostnad. Efter legaliseringen år 1973 borde kvinnorna i delstater med höga latent kostnader vara minst troliga att abortera. Med kontroll för latent kostnad förväntas alltså skillnaden i abort mellan de två grupperna minska under transitionsperioden 1974-75 och därefter inte uppvisa någon skillnad.

Efter flera olika specifikationer finner AGLS bevis för att det finns långsiktiga selektionseffekter av abort. Mönst-

² Observera att liberal inte har samma innebörd i Sverige och i USA.

ret är klart och robust för val av instrument: *utfallen förbättras för de barn som föds efter det att abortkostnaderna minskat*. Resultatens statistiska signifikans beror dock på det specifika utfallet som studeras. Författarna finner särskilt att lägre abortkostnader leder till en ökning i sannolikheten att ta collegeexamen, lägre risk för bidragsberoende, och lägre risk för att vara en ensam förälder. Det går inte att skarpt skilja mellan de olika mekanismerna genom vilka selektion sker, men resultaten är likvärdiga oavsett vilken empirisk metodologi som används. Bättre levnadsförhållanden för snittbarnet har alltså haft en varaktig effekt på levnadsutsikterna för dessa barn. Önskade barn före abortlegaliseringen växte inte bara upp i underprivilegierade hushåll, utan de växte också upp till att bli mer underprivilegierade vuxna.

Vad gäller den kontroversiella studien av DL så finner AGLS samma samband mellan abort och brottslighet, men de argumenterar för att resultatet inte nödvändigtvis beror på selektion utan likaväl skulle kunna bero på effekter från att årskullarna blev mindre i storlek. Diskussionen är med stor sannolikhet ännu inte över, men intressant att notera är att Levitt är medförfattare till en

annan artikel som lyckas förklara observerade förändringar i brottslighet med crack-kokain (Fryer m fl 2005).

REFERENSER

Ananat, E, J Gruber, P Levine och D Staiger (2006), "Abortion and Selection", NBER Working Paper 12150.

Donohue, J och S Levitt (2001), "The Impact of Legalized Abortion on Crime", *Quarterly Journal of Economics*, vol 114, s 379-420.

Donohue, J och S Levitt (2004), "Further Evidence that Legalized Abortion Lowered Crime: A Reply to Joyce", *Journal of Human Resources*, vol 39, s 29-49.

Donohue, J och S Levitt (2006), "Measurement Error, Legalized Abortion, the Decline in Crime: A Response to Foote and Goetz (2005)", manuskript, University of Chicago.

Foote, C och C Goetz (2005), "Testing Economic Hypotheses with State-Level Data: A Comment on Donohue and Levitt (2001)", Federal Bank of Boston Working Paper 05-15.

Fryer, R, P Heaton, S Levitt och K Murphy (2005), "Measuring the Impact of Crack Cocaine", NBER Working Paper 11318.

Gruber, J, P Levine och D Staiger (1999), "Abortion Legalization and Child Living Circumstances: Who is the Marginal Child?", *Quarterly Journal of Economics*, vol 114, s 263-292.

Joyce, T (2004a), "Did Legalized Abortion Lower Crime?", *Journal of Human Resources*, vol 39, s 1-28.

Joyce, T (2004b), "Further Tests of Abortion and Crime", NBER Working Paper 10564.